

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 91/271/ΕΟΚ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ
ΣΤΗ ΚΥΠΡΟ**

Κατάσταση κατά την ένταξη στην Ε.Κ. (1.5.2004)

Αύγουστος 2007

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μια συνοπτική παρουσίαση των προσπαθειών που καταβάλλει η Κύπρος για την εφαρμογή της Οδηγίας για την Επεξεργασία Αστικών Λυμάτων (91/271/ΕΟΚ). Η Οδηγία έχει στόχο την προστασία των επιφανειακών νερών από την απόρριψη ανεπεξεργαστων ή μη ικανοποιητικά επεξεργασμένων αστικών λυμάτων και λάσπης από σταθμούς επεξεργασίας, καθώς και αποβλήτων από βιομηχανίες τροφίμων. Η Οδηγία απαιτεί τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων και την απαγόρευση διάθεσης της παραγόμενης λάσπης από τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων στα νερά, καθώς και τον έλεγχο των απορρίψεων από βιομηχανίες τροφίμων.

Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι η ενημέρωση των πολιτών για την κατάσταση που επικρατούσε με την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. δηλαδή την 1^η Μαΐου του 2004 για τα πιο πάνω και ετοιμάστηκε στα πλαίσια συμμόρφωσης με τις διατάξεις του Άρθρου 16 της σχετικής Οδηγίας.

Ετοιμάστηκε από την Υπηρεσία Περιβάλλοντος
και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων του
Υπουργείου Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Πίνακας Περιεχομένων

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	3-7
1.1 Γενικά.....	3
1.2 Ορισμοί.....	3-4
1.3 Ευαίσθητοι Αποδέκτες.....	4
1.4 Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης των Απαιτούμενων Έργων.....	5
1.5 Κατανομή συνολικού ισοδύναμου πληθυσμού σε «Οικισμούς»	6
1.6 Αποχετευτικά συστήματα και σταθμοί επεξεργασίας.....	6
1.7 Απόρριψη βιομηχανικών αποβλήτων σε αποχετευτικά δίκτυα.....	7
1.8 Αδειοδότηση απορρίψεων από εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων...7	
1.9 Απόβλητα από βιομηχανίες τροφίμων.....	7
2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 91/271/ΕΟΚ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	8
2.1 Νομικό Πλαίσιο.....	8
2.2 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έργων (αποχετευτικών συστημάτων και σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων.....	8
2.3 Θεσμικό Πλαίσιο	8
3. ΕΥΑΙΣΘΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	9-10
3.1 Πρόγραμμα Υλοποίησης.....	9-10
4. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ ΣΕ ΕΥΑΙΣΘΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	10-12
4.1 Βαθμός Επεξεργασίας.....	11
4.2 Επιδόσεις Επεξεργασίας (Αποτελέσματα Παρακολούθησης) σε ευαίσθητες περιοχές	12
5. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ ΣΕ «ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ»	12-13
6. ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	13-15
6.1 Δίκτυα Αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές	13-14
6.2 Δίκτυα Αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις «περιοχές κανονικής ευαισθησίας »	14-15
7. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΛΕΙΣ ΜΕ ι.π. >150.000	15
8. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ (Άρθρο 13)	15-16
9. ΛΥΜΑΤΟΛΑΣΠΗ	16-17
10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	18-22

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.1 Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «**περί επεξεργασίας και διάθεσης των αστικών αποβλήτων**», εφεξής καλούμενη «Οδηγία», αφορά τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων και υγρών αποβλήτων από βιομηχανίες τροφίμων. Η Οδηγία καθορίζει άμεσα ή έμμεσα το απαιτούμενο επίπεδο επεξεργασίας, που πρέπει να παρέχεται από τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των απαιτούμενων έργων ανάλογα με τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό ή όπως αναφέρεται στην Οδηγία, με τον ισοδύναμο πληθυσμό (ι.π.).

Κύριος στόχος της Οδηγίας, η οποία θεσμοθετήθηκε σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το 1991, είναι η προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος από τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί η διάθεση ανεπεξέργαστων ή ανεπαρκώς επεξεργασμένων αστικών λυμάτων και των παραπροϊόντων τους (ιλύς), καθώς και η απόρριψη λυμάτων από ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους.

1.2 Ορισμοί

Οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στην Οδηγία και η ερμηνεία τους δίνονται πιο κάτω:

<i>Αστικά λύματα</i>	τα οικιακά λύματα ή το μείγμα οικιακών με βιομηχανικά λύματα ή/και όμβρια ύδατα
<i>Οικιακά λύματα</i>	τα λύματα από περιοχές κατοικίας και υπηρεσιών που προέρχονται κυρίως από τον ανθρώπινο μεταβολισμό και τις εμπορικές δραστηριότητες
<i>Βιομηχανικά απόβλητα</i>	οποιαδήποτε απόβλητα που απορρίπτονται από κτίρια και χώρους που χρησιμοποιούνται για οποιαδήποτε εμπορική ή βιομηχανική δραστηριότητα, και τα οποία δεν είναι οικιακά λύματα ή όμβρια ύδατα
<i>Οικισμοί</i>	οι περιοχές στις οποίες ο πληθυσμός ή/και οι οικονομικές δραστηριότητες είναι επαρκώς συγκεντρωμένα ώστε τα αστικά λύματα να μπορούν να συλλέγονται και να διοχετεύονται σε σταθμό επεξεργασίας αστικών λυμάτων ή σε τελικό σημείο απόρριψης
<i>1 μονάδα ι.π. (ισοδύναμου πληθυσμού)</i>	το βιοαποικοδομήσιμο οργανικό φορτίο που παρουσιάζει βιοχημικές ανάγκες σε οξυγόνο πέντε ημερών (BOD5) ίσες προς 60 g/ημέρα
<i>Κατάλληλη επεξεργασία</i>	η επεξεργασία των αστικών λυμάτων με μέθοδο ή/και σύστημα διάθεσης που επιτρέπει στα ύδατα υποδοχής να ανταποκρίνονται στους σχετικούς ποιοτικούς στόχους και στις συναφείς διατάξεις της παρούσας οδηγίας και άλλων κοινοτικών οδηγιών
<i>Δίκτυο αποχέτευσης</i>	το σύστημα αγωγών που συλλέγει και διοχετεύει τα αστικά λύματα
<i>Πρωτοβάθμια</i>	η επεξεργασία των αστικών λυμάτων με φυσική ή/και

<i>επεξεργασία</i>	χημική μέθοδο που περιλαμβάνει την καθίζηση των αιωρούμενων στερεών, ή με άλλες μεθόδους με τις οποίες το BOD ₅ των εισερχομένων λυμάτων μειώνεται τουλάχιστον κατά 20 % πριν από την απόρριψη και το συνολικό φορτίο των αιωρούμενων στερεών στα εισερχόμενα λύματα μειώνεται κατά 50 % τουλάχιστον
<i>Δευτεροβάθμια επεξεργασία</i>	η επεξεργασία των αστικών λυμάτων με μέθοδο που, κατά κανόνα, περιλαμβάνει βιολογική επεξεργασία με δευτεροβάθμια καθίζηση, ή με άλλες μεθόδους δια των οποίων τηρούνται οι απαιτήσεις που καθορίζει η Οδηγία
<i>Λάσπη</i>	το κατάλοιπο λάσπης, επεξεργασμένο ή όχι, που προέρχεται από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων.
<i>Αποδέκτης</i>	τα επιφανειακά νερά στα οποία απορρίπτονται έμμεσα ή άμεσα επεξεργασμένα ή μη αστικά λύματα
<i>Ευτροφισμός</i>	ο εμπλουτισμός των νερών με θρεπτικές ουσίες, ιδίως ενώσεις αζώτου ή/και φωσφόρου, που προκαλεί την ταχύτερη ανάπτυξη φυκών και ανωτέρων μορφών φυτικής ζωής, με συνακόλουθη ανεπιθύμητη διαταραχή της ισορροπίας των οργανισμών που ζουν στα ύδατα και υποβάθμιση της ποιότητας των εν λόγω νερών
<i>Εκβολές ποταμών</i>	η μεταβατική ζώνη στο στόμιο ενός ποταμού, μεταξύ γλυκών και παράκτιων νερών. Τα κράτη μέλη ορίζουν τα εξωτερικά (προς τη θάλασσα) όρια των εκβολών για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της.
<i>Παράκτια ύδατα</i>	τα νερά πέραν της γραμμής της αμπώτιδας ή του εξωτερικού ορίου των εκβολών ενός ποταμού

1.3 Ευαίσθητοι Αποδέκτες

Σύμφωνα με την Οδηγία προβλέπεται ο καθορισμός κανονικών, ευαίσθητων και λιγότερο ευαίσθητων αποδεκτών (επιφανειακά νερά στα οποία γίνεται άμεσα ή έμμεσα διάθεση αστικών λυμάτων), με κύριο κριτήριο την τροφική τους κατάσταση (π.χ. ευτροφισμό).

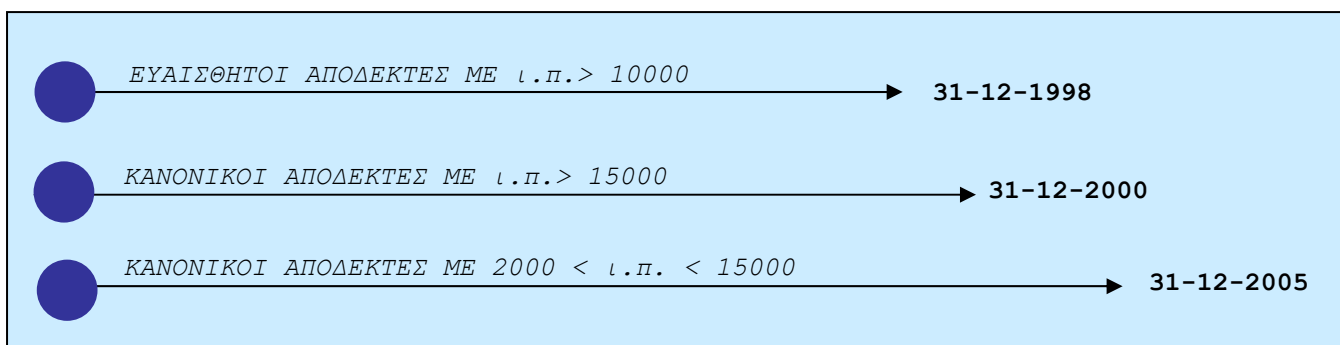
Ανάλογα με τον χαρακτηρισμό των αποδεκτών και σε συνδυασμό με τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό, η Οδηγία καθορίζει το απαιτούμενο επίπεδο επεξεργασίας των λυμάτων που θα επιτρέπεται να απορρίπτονται, δηλαδή πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια επεξεργασία. Τα κριτήρια για χαρακτηρισμό των επιφανειακών νερών ως ευαίσθητες περιοχές είναι ο ευτροφισμός ή κίνδυνος ευτροφισμού, η αυξημένη παρουσία νιτρικών σε νερά που προορίζονται για ύδρευση και η ανάγκη περαιτέρω επεξεργασίας για να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις άλλων Οδηγιών.

Η δυνατότητα εξαίρεσης που παρέχει η Οδηγία ως προς το επίπεδο επεξεργασίας (δηλ. δυνατότητα διάθεσης πρωτοβάθμια επεξεργασμένων λυμάτων) προϋποθέτει τον χαρακτηρισμό αποδεκτών, ως λιγότερο ευαίσθητων, χαρακτηρισμός ο οποίος θα πρέπει να συνοδεύεται από εμπειριστάτωμένες και εκτενείς μελέτες που θα τεκμηριώνουν ότι η διάθεση πρωτοβάθμια επεξεργασμένων λυμάτων δεν επιδρά αρνητικά στο περιβάλλον.

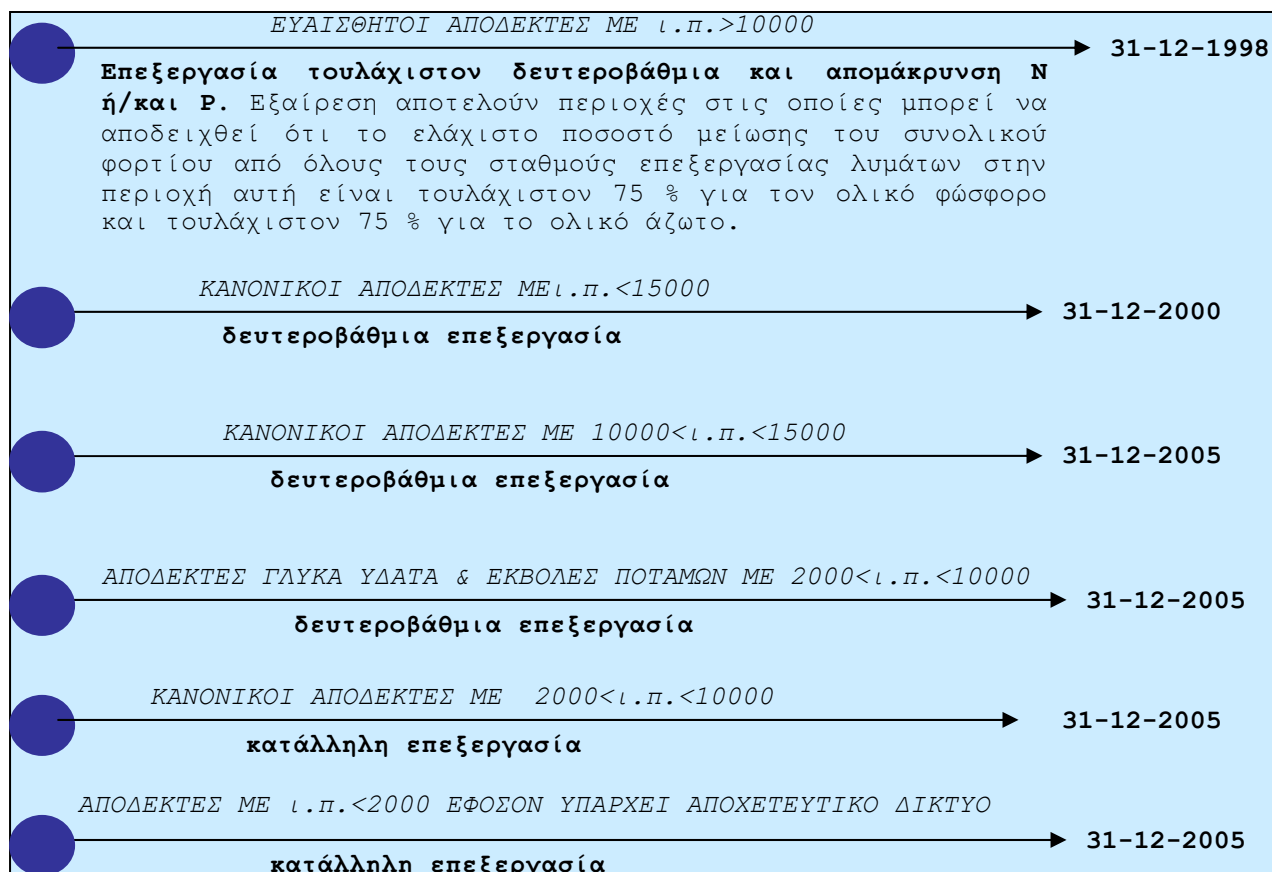
1.4 Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης των Απαιτούμενων Έργων

Η Οδηγία καθορίζει χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της κατασκευής των δικτύων αποχέτευσης και των αντίστοιχων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, σε συνάρτηση με τον ισοδύναμο πληθυσμό και το χαρακτηρισμό του αποδέκτη. Όσον αφορά τα παραπάνω, η Οδηγία προνοεί για την εγκατάσταση αποχετευτικών συστημάτων και σταθμών βιολογικής επεξεργασίας αστικών λυμάτων σε όλους τους οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό (ι.π.) περισσότερο των 2000. Επίσης σε όσους οικισμούς υπάρχουν συστήματα αποχέτευσης αποτελεί υποχρέωση η επεξεργασία των λυμάτων που συλλέγονται. Σχηματική παράσταση των προθεσμιών που ορίζει η Οδηγία και ισχύουν για τα πρώτα 15 Κράτη Μέλη παρουσιάζεται στη συνέχεια.

Χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των δικτύων αποχέτευσης

Χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων

1.5 Κατανομή συνολικού ισοδύναμου πληθυσμού σε «Οικισμούς»

Όπως προκύπτει από τα χρονοδιαγράμματα που θέτει η Οδηγία, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η ορθολογική κατανομή του πληθυσμού σε κατάλληλες οικιστικές ενότητες και η εν συνεχεία, κατάταξη των οικισμών ανάλογα με το μέγεθός τους. Οι οικισμοί (agglomerations) προσδιορίζονται σύμφωνα με την Οδηγία, ως περιοχές στις οποίες ο πληθυσμός ή/και οι οικονομικές δραστηριότητες είναι επαρκώς συγκεντρωμένα ώστε τα αστικά λύματα να μπορούν να συλλέγονται και να διοχετεύονται σε σταθμό επεξεργασίας αστικών λυμάτων ή σε τελικό σημείο απόρριψης.

Η έννοια του οικισμού δεν δίνει τη δυνατότητα για την άμεση αντιστοίχιση με διοικητικά καθορισμένες πληθυσμιακές ενότητες (π.χ. Δήμους). Η παραδοσιακή αλλά και διοικητική έννοια του οικισμού θα μπορούσε να ταυτιστεί με την έννοια του οικισμού σύμφωνα με την Οδηγία (εφεξής αναφερόμενη ως «οικισμός») χωρίς ωστόσο να μπορεί να αποκλειστεί η συχνή περίπτωση ομάδες οικισμών να έχουν τον βαθμό συγκέντρωσης που χαρακτηρίζει έναν «οικισμό».

Σημαντικές παράμετροι που μπορούν να βοηθήσουν στον προσδιορισμό των «οικισμών» είναι η πυκνότητα του πληθυσμού της περιοχής, η απόσταση ανάμεσα σε περιοχές με κοινά διοικητικά όρια, ο χρόνος διαδρομής των λυμάτων μέχρι την επιλεγείσα θέση της εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων, ενώ σε κάθε περίπτωση απαιτείται μελέτη για την επιλογή της τεχνικο-οικονομικά και περιβαλλοντικά βέλτιστης λύσης.

Με βάση τις αρχές της Οδηγίας, εκπομπές από «οικισμούς» με σημαντικό πληθυσμό (>150.000 ι.π.), ή απορρίψεις λυμάτων σε ευαίσθητους αποδέκτες αντιμετωπίζονται κατά προτεραιότητα.

1.6 Αποχετευτικά συστήματα και σταθμοί επεξεργασίας

Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα αποχετευτικά δίκτυα σχεδιάζονται, κατασκευάζονται και συντηρούνται σύμφωνα με την καλύτερη τεχνογνωσία που δεν επιβάλλει υπερβολικό κόστος, αναφορικά με τον όγκο και τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων, την αποφυγή διαρροών και την μείωση της ρύπανσης των νερών από υπερχειλίσσεις όμβριων. Τα κράτη μέλη πρέπει, επίσης, να διασφαλίζουν ότι οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων σχεδιάζονται, κατασκευάζονται, λειτουργούν και συντηρούνται με τρόπο που να διασφαλίζεται ικανοποιητική τους απόδοση κάτω από κανονικές καιρικές συνθήκες και να πληρούνται οι απαιτήσεις της Οδηγίας. Στο σχεδιασμό πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι εποχιακές μεταβολές.

1.7 Απόρριψη βιομηχανικών αποβλήτων σε αποχετευτικά δίκτυα

Απόρριψη βιομηχανικών αποβλήτων σε αποχετευτικά δίκτυα και σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων επιτρέπεται μόνο μετά από σχετική άδεια ή /και με βάση σχετικούς κανονισμούς που θα πρέπει να επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Οι κανονισμοί ή/ και άδειες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι γίνεται η κατάλληλη προ-επεξεργασία, αν αυτό απαιτείται, ώστε να μη τίθεται σε κίνδυνο, η υγεία των εργαζομένων, η λειτουργία του αποχετευτικού δικτύου και του σταθμού επεξεργασίας, ή/ και η διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων και της λάσπης.

1.8 Αδειοδότηση απορρίψεων από εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων

Οι απορρίψεις επεξεργασμένων λυμάτων και λάσπης πρέπει να γίνονται με βάση όρους που τίθενται στις Άδειες Απόρριψης Αποβλήτων, και που πληρούν τις απαιτήσεις της Οδηγίας, όσον αφορά το βαθμό επεξεργασίας. Οι Άδειες πρέπει να επαναξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Η Αρμόδια Αρχή πρέπει να παρακολουθεί τις απορρίψεις των επεξεργασμένων λυμάτων για συγκεκριμένες ποιοτικές παραμέτρους, σε καθορισμένες συχνότητες δειγματοληψίας καθώς και τις ποσότητες και ποιότητα της λάσπης που απορρίπτεται. Θα πρέπει, επίσης να παρακολουθείται η ποιότητα των νερών και των εδαφών στα σημεία απόρριψης ώστε να διαπιστωθούν τυχόν επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Η Οδηγία ενθαρρύνει τα κράτη μέλη για να επαναχρησιμοποιούν, κατά το δυνατόν, τα επεξεργασμένα λύματα και τη λάσπη που παράγεται.

1.9 Απόβλητα από βιομηχανίες τροφίμων

Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι απορρίψεις βιοαποικοδομήσιμων βιομηχανικών αποβλήτων από συγκεκριμένες βιομηχανίες τροφίμων με ι.π. περισσότερο από 4,000 που δεν τυγχάνουν επεξεργασίας σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων, θα πρέπει να αδειοδοτούνται με όρους κατάλληλους για τη φύση των αποβλήτων.

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 91/271/ΕΟΚ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

2.1 Νομικό Πλαίσιο

Η εναρμόνιση της Κύπρου με την Οδηγία για την Επεξεργασία Αστικών Λυμάτων έγινε μέσα από τον περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμο (Αρ. 106(I)/2002) (Βασικός Νόμος), τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Απόρριψη Αστικών Λυμάτων) Κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 772/2003) το περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Ευαίσθητες Περιοχές σε Απορρίψεις Αστικών Λυμάτων) Διάταγμα (Κ.Δ.Π. 111/2004) και με τον περί Αποχετεύσεων Τροποποιητικό Νόμο (Αρ. 108(I)/2004).

Άλλες σχετικές νομοθετικές πράξεις είναι ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (Κ.Δ.Π. 407/2002), το περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Γενικοί Όροι Απόρριψης Αποβλήτων από Σταθμούς Επεξεργασίας Αστικών Λυμάτων) Διάταγμα (Κ.Δ.Π. 269/2005) και το Περί Κυβερνητικών Υδατικών Έργων (Βαθιά Γωνιά) Διάταγμα (Κ.Δ.Π. 79/2005).

2.2 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έργων (αποχετευτικών συστημάτων και σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων)

Η μεταβατική προθεσμία για την εγκατάσταση αποχετευτικών συστημάτων και σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων στην Κύπρο είναι η 31^η Δεκεμβρίου του έτους 2012 για όλους τους οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 2000, ενώ υπάρχουν τρεις ενδιάμεσες προθεσμίες για 4 οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο των 15.000:

- 31.12.2008 για τη Λεμεσό και το Παραλίμνι
- 31.12.2009 για τη Λευκωσία
- 31.12.2011 για τη Πάφο

Για την εφαρμογή των υπολοίπων άρθρων της Οδηγίας η ημερομηνία συμμόρφωσης είναι η ημερομηνία ένταξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, 1.5.2004.

2.3 Θεσμικό Πλαίσιο

Η αρμόδια αρχή για εφαρμογή των περισσότερων άρθρων της Οδηγίας στην Κύπρο είναι ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και η Υπηρεσία Περιβάλλοντος έχουν την γενική ευθύνη για την εφαρμογή της Οδηγίας με καθορισμένο καταμερισμό ευθυνών.

Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, η λειτουργία και η συντήρηση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων αποτελούν ευθύνη των Συμβουλίων Αποχετεύσεων με βάση τον περί Αποχετεύσεων Νόμο. Η αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του παραπάνω Νόμου είναι το Υπουργικό Συμβούλιο.

3. Ευαίσθητες περιοχές

Η Κύπρος καθόρισε τις ευαίσθητες περιοχές για απορρίψεις αστικών λυμάτων με το Διάταγμα (Κ.Δ.Π. 111/2004).

Ο πιο κάτω πίνακας, που ακολουθεί παρουσιάζει τους θεσμοθετημένους ευαίσθητους αποδέκτες στην Κύπρο.

Πίνακας 3.1: Πίνακας ευαίσθητων αποδεκτών στην Κύπρο

Ευαίσθητος αποδέκτης	Έτος αναγνώρισης
«ΥΔΑΤΟΦΡΑΚΤΗΣ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ»	2004
«ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΝΕΡΑ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΩΝ» (από το Παραλίμνι μέχρι το ακρωτήριο της Πύλας)	2004

Στο **Παράρτημα 1** παρουσιάζονται οι χάρτες με τις ευαίσθητες περιοχές/ αποδέκτες και τις λεκάνες απορροής των ευαίσθητων περιοχών, καθώς και οι οικισμοί που βρίσκονται σε αυτές.

Ο καθορισμός των πιο πάνω ευαίσθητων περιοχών έγινε με βάση τις γνώσεις που υπήρχαν την χρονική στιγμή της προκήρυξης και δεν βασίστηκε, απαραίτητα, στα κριτήρια όπως καθορίζονται στην Οδηγία. Με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν τώρα δικαιολογείται η αναθεώρηση του καθορισμού της περιοχής «παράκτια νερά των Κοκκινοχωριών» ως ευαίσθητης.

Η Κύπρος έκρινε ότι δεν είναι περιβαλλοντικά σκόπιμος ο χαρακτηρισμός λιγότερο ευαίσθητων αποδεκτών, εφόσον οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων σχεδιάζονται και κατασκευάζονται στις πλείστες των περιπτώσεων ώστε να παρέχουν τριτοβάθμια επεξεργασία.

3.1 Πρόγραμμα Υλοποίησης

Η Κύπρος έχει διαμορφώσει το Πρόγραμμα Υλοποίησης για την εγκατάσταση δικτύων συλλογής και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων (κατάσταση μέχρι 01-05-2004), το οποίο υποβλήθηκε προς την ΕΕ, το Μάρτιο του 2005 (βλέπε **Παράρτημα 2**).

Το πρόγραμμα συμπεριλαμβάνει 42 οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό (i.π.) πέραν των 2.000 ατόμων. Σχετικός Χάρτης που απεικονίζει το Πρόγραμμα Υλοποίησης παρατίθεται στο **Παράρτημα 3**.

Στον Πίνακα 3.2 που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι οικισμοί ανά κατηγορία μεγέθους, για το έτος 2004 ενώ στον Πίνακα 1.2 η κατηγοροποίηση γίνεται και ανάλογα με τον τελικό αποδέκτη (ευαίσθητη και λεκάνη απορροής ευαίσθητης περιοχής ή κανονική περιοχή).

Πίνακας 3.2: Κατηγοριοποίηση «Οικισμών» ανάλογα με το μέγεθος

Κατηγορίες οικισμών	Αριθμός Οικισμών	Σύνολο ι.π.
από 2.000 μέχρι 10.000 ι.π.	35	119.000
από 10.000 μέχρι 15.000 ι.π.	1	11.000
από 15.000 μέχρι 150.000 ι.π.	5	355.000
Πέραν των 150.000 ι.π.	1	190.000
ΣΥΝΟΛΟ	42	675.000

Πίνακας 3.3: «Οικισμοί» ανάλογα με το μέγεθος και τον τελικό αποδέκτη

Κατηγορίες οικισμών	Κανονικές Περιοχές		Ευαίσθητες Περιοχές		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	ι.π.	Αρ.	ι.π.	Αρ.	ι.π.
από 2.000 μέχρι 10.000 ι.π.	31	102.900	4	16.100	35	119.000
από 10.000 μέχρι 15.000 ι.π.	1	11.000	0	0	1	11.000
από 15.000 μέχρι 150.000 ι.π.	2	137.000	3*	218.000	5	355.000
Πέραν των 150.000 ι.π.	1	190.000	0	0	1	190.000
ΣΥΝΟΛΟ	35	440.900	7	234.100	42**	675.000
%	83.3%	65.3%	16.7%	34.7%	100%	100%

* Ένας από τους τρεις τους οικισμούς, η Λεμεσός (CY51), παρόλο που το 2004 απέρριπτε μόνο το 13% των επεξεργασμένων λυμάτων της στο φράγμα των Πολεμιδιών, το οποίο είχε χαρακτηριστεί ως ευαίσθητος αποδέκτης, στη κατηγοριοποίηση και ανάλυση αυτή παρουσιάζεται με το σύνολο του φορτίου της ως οικισμός που απορρίπτει σε ευαίσθητο αποδέκτη.

** Ο αριθμός των 42 οικισμών, δεν αντιστοιχεί αναγκαστικά σε ίσο αριθμό εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, δεδομένου ότι μπορεί να υπάρχουν συμπλεγματοποιήσεις οικισμών, οι οποίοι να εξυπηρετούνται από μια κοινή εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων (για παράδειγμα οι οικισμοί Αγ. Νάπας και Παραλιμνίου ή Δάλι και Πέρα Χωριό).

4. Επεξεργασία λυμάτων σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές

Κατά το 2004, η Κύπρος είχε μόνο 7 οικισμούς οι οποίοι πραγματοποιούσαν απορρίψεις στις δύο ευαίσθητες περιοχές ή στις λεκάνες απορροής των ευαίσθητων περιοχών. Οι τρεις οικισμοί, με ι.π. άνω των 10.000, οι οποίοι θα πρέπει να παρέχουν αυστηρότερη επεξεργασία των αστικών τους λυμάτων είναι το Παραλίμνι (CY32), η Αγία Νάπα (CY31) και η Λεμεσός (CY51). Οι υπόλοιποι

τέσσερις με ι.π. μεταξύ 2.000 και 10.000 είναι η Σωτήρα (CY302), το Λιοπέτρι (CY303), η Δερύνεια (CY306) και η Ξυλοφάγου (CY410).

4.1 Βαθμός Επεξεργασίας

Και οι τρεις οικισμοί με ι.π. άνω των 10.000 επιτύγχαναν αυστηρότερη επεξεργασία με εξαίρεση τον σταθμό επεξεργασίας των αστικών λυμάτων της Αγ. Νάπας και Παραλιμνίου που η αφαίρεση φωσφόρου ήταν χαμηλότερη από 75%.

Η κατάσταση το 2004 είχε ως εξής:

- Οι δύο οικισμοί, το Παραλίμνι και η Αγία Νάπα, διέθεταν αυστηρότερη επεξεργασία για το όλο ονομαστικό φορτίο των οικισμών με τις απαιτούμενες εγκαταστάσεις για την αφαίρεση αζώτου αλλά όχι φωσφόρου. Τα κατασκευαστικά έργα για την αναβάθμιση του κοινού σταθμού επεξεργασίας των λυμάτων των δύο οικισμών βρίσκονταν στα στάδια προκήρυξης διαγωνισμού.
- Ο οικισμός Λεμεσός, εάν και επιτύγχανε αυστηρότερη επεξεργασία με τις απαιτούμενες εγκαταστάσεις για την αφαίρεση αζώτου και φωσφόρου, δεν θεωρείται ότι συμμορφώνεται με την Οδηγία, επειδή η δυνατότητα επεξεργασίας του το 2004 (113.000 ι.π.) ήταν ανεπαρκής σε σχέση με το συνολικό ονομαστικό φορτίο του οικισμού (145.000 ι.π.). Τα κατασκευαστικά έργα για την αναβάθμιση του σταθμού της Λεμεσού βρίσκονταν στα στάδια προκήρυξης διαγωνισμού, ούτως ώστε ο οικισμός Λεμεσός να συμμορφωθεί με την ενδιάμεση ημερομηνία του για την εφαρμογή της Οδηγίας, το 2008.

Πίνακας 4.1: Βαθμός επεξεργασίας οικισμών που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές με ι.π. > 10.000

Κύπρος	Βαθμός επεξεργασίας σε οικισμούς με ι.π. > 10.000			
	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο (ι.π.)	%
01/05/2004				
Σύνολο	3	100,0	218.000	100,0
Αυστηρότερη επεξεργασία	3	66,7	218.000	100,0
αλλά χωρίς όλα τα στάδια επεξεργασίας	2	66,7	73.000	33,5
αλλά με ανεπαρκή ικανότητα επεξεργασίας	1	33,3	145.000	66,5
Μη συμμορφούμενοι	3	100,0	218.000	100,0
Συμμορφούμενοι	0	0	0	0

4.2 Επιδόσεις Επεξεργασίας (Αποτελέσματα Παρακολούθησης) σε ευαίσθητες περιοχές

Οι επιδόσεις επεξεργασίας αξιολογήθηκαν στους 3 οικισμούς με ι.π. > 10.000 που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές και διέθεταν επεξεργασία για το όλο το ονομαστικό φορτίο τους.

Πίνακας 4.2: Επιδόσεις επεξεργασίας σε οικισμούς που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές

Κύπρος	Επιδόσεις επεξεργασίας σε οικισμούς με ι.π. > 10.000			
	01/05/2004	Αρ.	%	Όνομαστικό Φορτίο (ι.π.)
Σύνολο	3	100,0	218.000	100,0
Αυστηρότερη επεξεργασία	3	100,0	218,000	100,0
αλλά με ανεπαρκή ικανότητα επεξεργασίας	1	33,3	145.000	66,5
Συμμόρφωση με παρακολούθηση	0	0	0	0
αλλά με ανεπαρκή ικανότητα επεξεργασίας	1	33,3	145.000	66,5
Μη συμμορφούμενοι	3	100,0	218.000	100,0
Συμμορφούμενοι	0	0	0	0

5. Επεξεργασία λυμάτων σε οικισμούς που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας»

Την 1^η Μαΐου 2004, η Κύπρος διέθετε 35 οικισμούς που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας».

Πίνακας 5.1: Βαθμός επεξεργασίας σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας»

Κύπρος	Οικισμοί που πραγματοποιούν απορρίψεις σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας			
	01/05/2004	Αρ.	%	Όνομαστικό Φορτίο (ι.π.)
Σύνολο	35	100,0	440,900	100,0
Μη συμμορφούμενοι	30	85,7	429,400	97,4
Συμμορφούμενοι	5	14,3	11,500	2,6

Πέντε (5) οικισμοί από τους εν λόγω 35 οικισμούς, με συνολικό φορτίο 11.500 ι.π., ήταν εξοπλισμένοι με δευτεροβάθμια τουλάχιστον επεξεργασία και είχαν ήδη συμμορφωθεί με το άρθρο 4 της οδηγίας ως το 2004. Οι οικισμοί αυτοί αντιπροσωπεύουν μόνο το 2,6% του συνολικού φορτίου των λυμάτων οικισμών που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας». Οι οικισμοί αυτοί είναι οι ακόλουθοι: Δάλι (CY107), Πέρα Χωριό (CY108), Κυπερούντα (CY501), Πλάτρες (CY502) και Αγρός (CY502).

Πίνακας 5.2: Βαθμός επεξεργασίας σε οικισμούς με ι.π. άνω των 1500 που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας»

Κύπρος	Βαθμός επεξεργασίας σε οικισμούς με ι.π. > 15.000				
	01/05/2004	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο	%
Σύνολο	3	100,0	327,000	100,0	
Μη συμμορφούμενοι	3	100,0	327,000	100,0	
Συμμορφούμενοι	0	0	0	0	

Τρεις από τους 35 οικισμούς έχουν ι.π. άνω των 15.000. Αυτοί είναι οι οικισμοί της Λάρνακας (CY41), της Πάφου (CY61) και της Λευκωσίας (CY11). Οι οικισμοί αυτοί δεν καλύπτονται πλήρως από αποχετευτικό δίκτυο και ως εκ τούτου μόνο μέρος των αστικών λυμάτων υφίσταται επεξεργασία. Τα ποσοστά συμμόρφωσης σε σχέση με τον ι.π. ήταν για την Λευκωσία 66,8%, για την Λάρνακα είναι 55,5%, και για την Πάφο 56,1% αντίστοιχα. Λόγω των χαμηλών ποσοστών και οι 3 οικισμοί θεωρούνται ως μη συμμορφούμενοι.

6. Δίκτυα Αποχέτευσης

Δίκτυα Αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές

Πίνακας 6.1: Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές

Κύπρος	Οικισμοί που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές				
	01/05/2004	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο	%
Σύνολο	7	100,0	234.100	100,0	
Μη συμμορφούμενοι	5	71,4	161.100	68,8	
Συμμορφούμενοι	2	28,6	73.000	31,2	

Κατά την 1^η Μαΐου 2004, από τους 7 οικισμούς που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές μόνο 2 ήταν συμμορφούμενοι.

Από τους 7 οικισμούς που πραγματοποιούσαν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές, οι 3 είναι οικισμοί με ι.π. > 10.000: το Παραλίμνι (CY32), η Αγία Νάπα (CY31) και η Λεμεσός (CY51).

Πίνακας 6.2: Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές

Κύπρος	Οικισμοί με ι.π. > 10.000 που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές				
	01/05/2004	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο	%
Σύνολο	3	100,0	218.000	100,0	
Μη συμμορφούμενοι	1	33,3	145.000	66,5	
Συμμορφούμενοι	2	66,7	73.000	33,5	

Οι 2 εκ των 3 αυτών οικισμών, το Παραλίμνι (CY32) και η Αγία Νάπα (CY31) διέθεταν δίκτυα αποχέτευσης σχεδόν σε όλο το μέρος των πόλεων (μεγαλύτερο από το 95%) και έτσι παρουσιάζονται ως συμμορφούμενοι οικισμοί, ενώ η Λεμεσός είχε δίκτυο στο 78% της πόλης και έτσι δεν παρουσιάζεται ως συμμορφούμενος οικισμός.

6.1 Δίκτυα Αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας

Κατά την 1^η Μαΐου 2004, τα δίκτυα αποχέτευσης και των 5 οικισμών που εξυπηρετούντο από σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων και πραγματοποιούν απορρίψεις σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας, με συνολικό φορτίο 11.500 ι.π., βρίσκονταν σε συμμόρφωση με το άρθρο 3 της οδηγίας.

Πίνακας 6.3: Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας»

Κύπρος	Οικισμοί που πραγματοποιούν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας»				
	01/05/2004	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο	%
Σύνολο	35	100,0	440,900	100,0	
Μη συμμορφούμενοι	30	85,7	429,400	97,4	
Συμμορφούμενοι	5	14,3	11,500	2,6	

Από τους 35 οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας, οι 3 είναι οικισμοί με ι.π. > 15.000, η Λάρνακα (CY41), η Πάφος (CY61) και η Λευκωσία (CY11). Και οι 3 αυτοί οικισμοί διέθεταν δίκτυα αποχέτευσης σε μεγάλο ποσοστό του πυκνοκατοικημένου μέρους των πόλεων, αλλά σε συνολικό ποσοστό λιγότερο του 80%, και έτσι δεν παρουσιάζονται σαν συμμορφούμενοι οικισμοί.

Πίνακας 6.4: Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς με ι.π. > 15.000 που πραγματοποιούν απορρίψεις σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας»

Κύπρος	Οικισμοί με ι.π. > 15.000 που πραγματοποιούν απορρίψεις σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας				
	01/05/2004	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο	%
Σύνολο	3	100,0	327.000	100,0	
Μη συμμορφούμενοι	3	100,0	327.000	100,0	
Συμμορφούμενοι	0	0	0	0	

7. Επεξεργασία σε Πόλεις με ι.π. > 150.000

Με βάση τη διαθέσιμη γνώση και στοιχεία κατά την 1.5.2004, η μόνη πόλη της Κύπρου που έχει ι.π. μεγαλύτερο των 150.000 ι.π. είναι η Λευκωσία (CY11) με ονομαστικό φορτίο 190.000 και η οποία βρίσκεται σε περιοχή κανονικής ευαισθησίας. Ως εκ τούτου πρέπει να διαθέτει δευτεροβάθμια επεξεργασία μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2009.

Κατά το 2004, η Λευκωσία διέθετε 3 σταθμούς δευτεροβάθμιας επεξεργασίας εξυπηρετώντας μόνο 67,8% του ονομαστικού της φορτίου ενώ τα κατασκευαστικά έργα για αποχετευτικό δίκτυο και σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων για συλλογή και επεξεργασία όλων των αστικών λυμάτων βρίσκονταν στο στάδιο του διαγωνισμού.

8. Βιομηχανικά Απόβλητα (Άρθρο 13)

Η Οδηγία εκτός από τα αστικά απόβλητα, αναφέρεται και στα υγρά απόβλητα από συγκεκριμένους κλάδους της βιομηχανίας τροφίμων, τα οποία δεν διοχετεύονται σε δίκτυα αποχέτευσης μέσω των οποίων οδηγούνται προς σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων ή σε άλλους κεντρικούς σταθμούς επεξεργασίας που δέχονται βιομηχανικά και αστικά λύματα.

Η Οδηγία σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Άρθρο 13, καθορίζει ότι βιομηχανίες με παραγόμενο συνολικό οργανικό φορτίο μεγαλύτερο από 4.000 ι.π., θα πρέπει να επεξεργάζονται το φορτίο αυτό πριν την απόρριψή του στο υδάτινο περιβάλλον, τηρώντας τους όρους διάθεσης που καθορίζουν οι εκάστοτε αδειοδοτήσεις των βιομηχανιών, μέχρι την 1.5.2004.

Στην Κύπρο μόνο 7 βιομηχανίες τροφίμων εμπίπτουν στις πρόνοιες του άρθρου 13 . Αυτά περιλαμβάνουν μια βιομηχανία γαλακτοκομικών, μια ζυθοβιομηχανία, τρία πτηνοσφαγεία και δύο σφαγεία με συνολικό οργανικό φορτίο 100.200 ι.π. Από αυτό το 91 % ήταν συμμορφούμενο με τις πρόνοιες του άρθρου 13 κατά την 1.5.2004.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τους βιομηχανικούς κλάδους που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας και το αντίστοιχο μέγεθός τους σε ισοδύναμο πληθυσμό. Με εξαίρεση ένα σφαγείο, τα απόβλητα των βιομηχανιών επεξεργάζονται σε σταθμούς τριτοβάθμιας επεξεργασίας και διατίθενται για άρδευση καλλιεργειών ή χώρων πρασίνου.

Πίνακας 8.1: Βιομηχανικά Απόβλητα που δεν πραγματοποιούν απορρίψεις σε κεντρικά συστήματα επεξεργασίας αποβλήτων

Κύπρος - Βιομηχανίες	Οργανικό φορτίο από βιομηχανίες του Άρθρου 13 της Οδηγίας (ι.π.)	Αρ. Βιομηχανιών	Οργανικό φορτίο σε συμμόρφωση με το Άρθρο 13 (ι.π.)	%	Ημερ. πλήρους συμμόρφωσης
Γαλακτοβιομηχανίες	20.000	1	20.000	100.0	1.5.2004
Ζυθοποιεία	22.000	1	22.000	100.0	1.5.2004
Βιομηχανίες Κρεάτων	58.200	5	49.200	84.5	1.5.2007
Σύνολο	100.200	7	91.200	91.0	

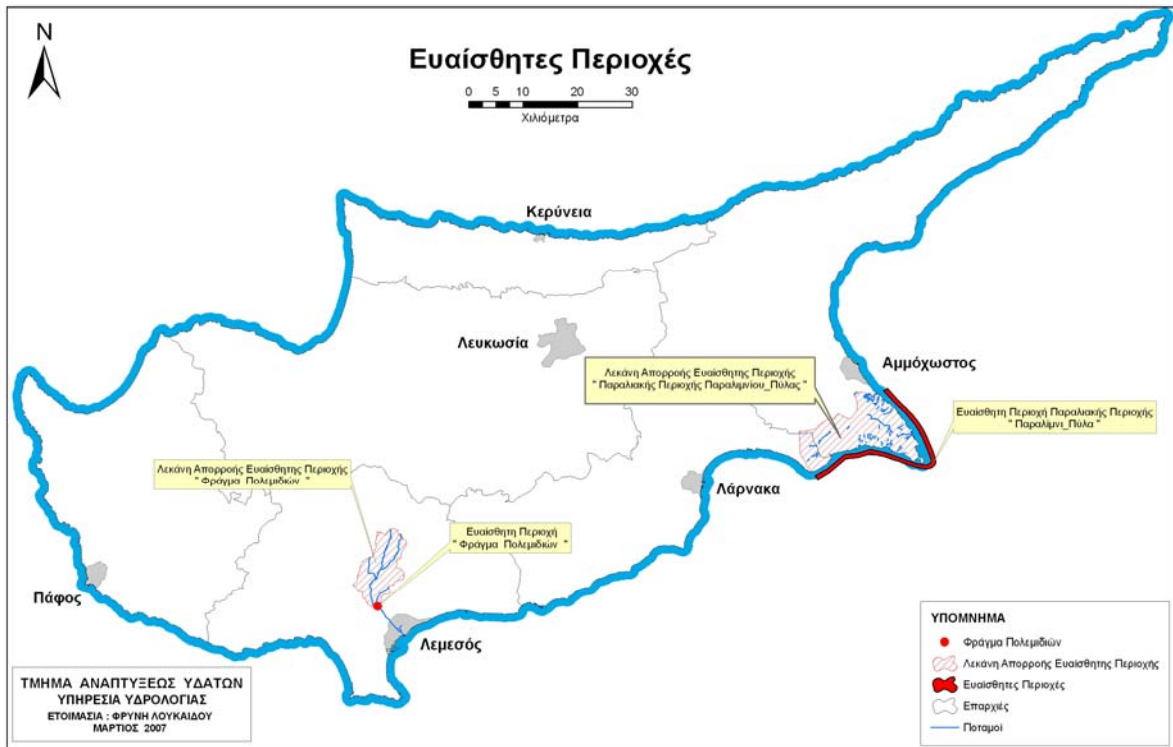
9. Λυματολάσπη

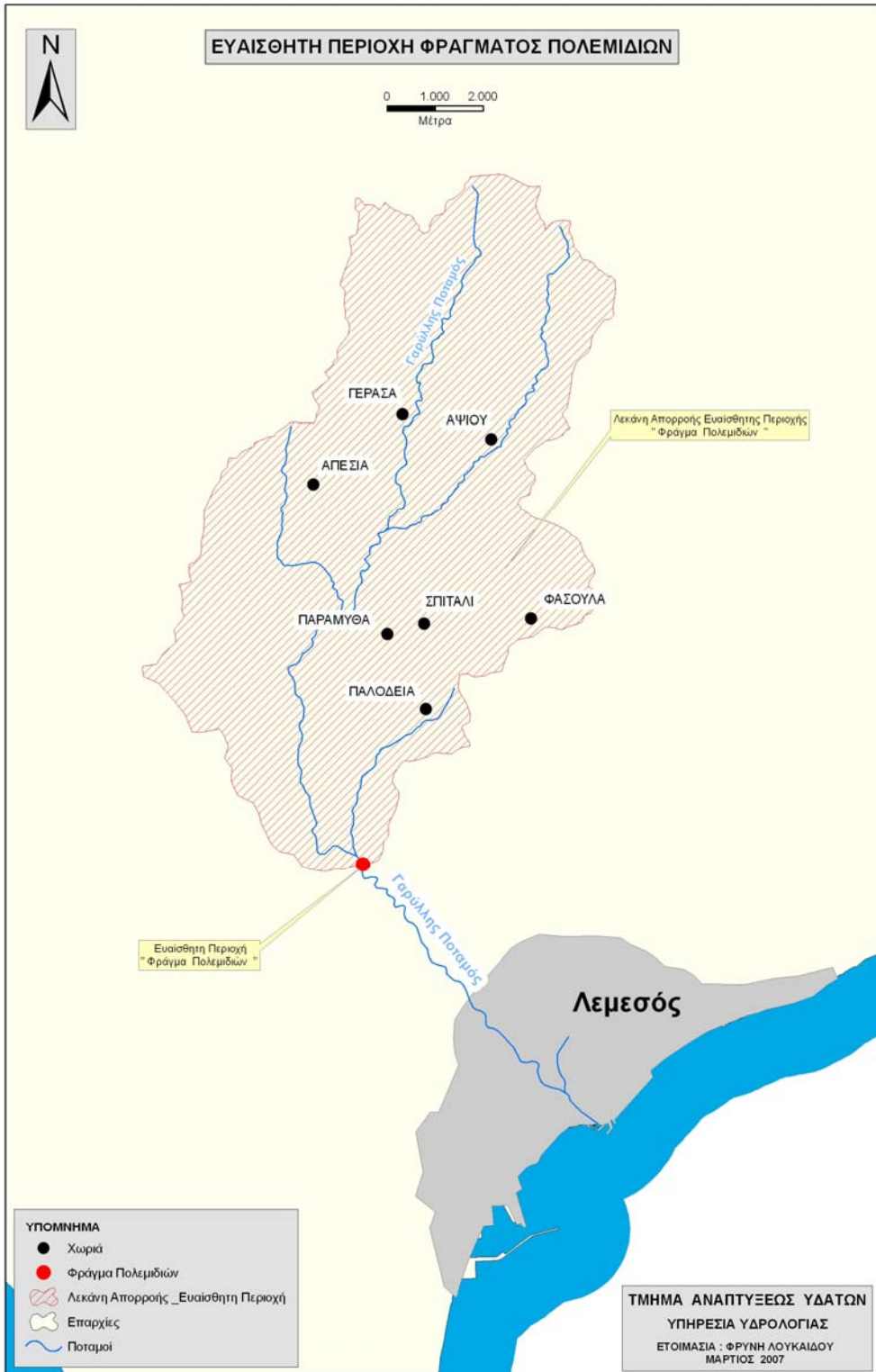
Το 2004, η ποσότητα λυματολάσπης που παράχθηκε στην Κύπρο ήταν 8.502 τόνοι ξηρής ύλης (ΞΥ). Το 90% της ποσότητας αυτής χρησιμοποιήθηκε στη γεωργία ως εδαφοβελτιωτικό, το 2,4% χρησιμοποιήθηκε για συναποτέφρωση σε κλιβάνους τσιμεντοποιείου για σκοπούς παραγωγής ενέργειας και το υπόλοιπο 7,6% παρέμενε στους σταθμούς επεξεργασίας σε χώρους προσωρινής αποθήκευσης.

Πίνακας 9.1: Επαναχρησιμοποίηση και διάθεση λυματολάσπης που παράγεται σε σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων

Κύπρος - 01/05/2004	Τόνοι ξηρής ύλης	%
ΣΥΝΟΛΟ Παραγωγής λυματολάσπης	8.503	100,0
Γεωργία	7.653	90,0
Χωματερές	0	0
Αποτέφρωση	200	2,4
Άλλοι τρόποι (Αποθήκευση)	650	7,6

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΚΥΠΡΟΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ - 2004

Το Πρόγραμμα Εφαρμογής του 2004 συμπεριλαμβάνει **42 οικισμούς**, με ισοδύναμο πληθυσμό πέραν των 2.000 ατόμων και συνολικό φορτίο 675.000 ι.π. Οι οικισμοί διαχωρίζονται σε:

- 6 αστικούς με συνολικό ι.π. : 545.000 ι.π. (80%)
- 36 αγροτικούς με συνολικό ι.π. : 130.000 ι.π. (20%)

6 ΑΣΤΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ		
A/A	Οικισμός	Ονομαστικό Φορτίο Οικισμού (ι.π.) του Προγράμματος Εφαρμογής του 2004
1.	<u>Λευκωσία (9 διοικητικές οντότητες)</u>	190.000
1.1	Δήμος Λευκωσίας	47.000
1.2	Δήμος Στροβόλου	56.000
1.3	Δήμος Λακατάμιας	26.000
1.4	Δήμος Αγλαντζιάς	17.500
1.5	Δήμος Έγκωμης	11.000
1.6	Δήμος Λατσιών	11.500
1.7	Δήμος Αγίου Δομετίου	12.000
1.8	Γέρι	5.000
1.9	Τσέρι	4.000
2.	<u>Λεμεσός (8 διοικητικές οντότητες)</u>	145.000
2.1	Δήμος Λεμεσού	90.000
2.2	Δήμος Πολεμιδιών	17.500
2.3	Δήμος Μέσα Γειτονιάς	12.500
2.4	Δήμος Γερμασόγειας	8.000
2.5	Δήμος Αγίου Αθανασίου	9.000
2.6	Πάνω Πολεμίδα	3.500
2.7	Άγιος Τύχωνας	2.000
2.8	Μουταγιάκα	2.500
3.	<u>Λάρνακα (3 διοικητικές οντότητες)</u>	70.000
3.1	Δήμος Λάρνακας	60.000
3.2	Ορόκλινη	5.000
3.3	Λειβάδια	5.000
4.	<u>Πάφος (4 διοικητικές οντότητες)</u>	67.000
4.1	Δήμος Πάφου	55.000
4.2	Δήμος Γεροσκήπου	5.000
4.3	Έμπα	3.000
4.4	Χλώρακας	4.000
5	<u>Αγία Νάπα</u>	27.500
6	<u>Παραλίμνι</u>	45.500
	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΤΙΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ	545.000

36 ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ		
A/A	Κοινότητες / Δήμοι	Ισοδύναμος Πληθυσμός του Προγράμματος εφαρμογής του 2004 ι.π.
	Επαρχία Λευκωσίας	26.700
1	Περιστερώννα	2.300
2	Αστρομερίτης	2.400
3	Ακάκι	2.400
4	Λυθροδόνας	3.000
5	Παλιομέτοχο	4.000
6	Κοκκινотριμιθιά	3.000
7	Δήμος Δαλίου	3.000
8	Πέρα Χωριό - Νήσου	2.000
9	Λύμπια	2.100
10	Κακοπετριά	2.500
	Επαρχία Λεμεσού	25.900
11	Κυπερούντα	2.000
12	Πάνω Πλάτρες	2.000
13	Αγρός	2.500
14	Πελένδρι	3.000
15	Ύψωνας	6.400
16	Κολόσσι	3.600
17	Επισκοπή	3.100
18	Τραχώνι	3.300
	Επαρχία Λάρνακας	45.300
19	Δήμος Πάνω Λευκάρων	2.000
20	Δήμος Αραδίππου	11.000
21	Κίτι	3.100
22	Περβόλια	2.000
23	Δρομολαξιά-Μενεού	6.000
24	Λειβάδια	4.800
25	Δήμος Αθηνένου	4.200
26	Ορμήδεια	3.800
27	Ξυλοτύμπου	3.400
28	Ξυλοφάγου	5.000
	Επαρχία Αμμοχώστου	22.100
29	Αυγόρου	4.000
30	Σωτήρα	4.100
31	Λιοπέτρι	3.700
32	Φρέναρος	3.300
33	Άχνα	2.000
34	Δήμος Δερύνειας	5.000
	Επαρχία Πάφου	10.000
35	Δήμος Πόλης Χρυσοχούς	5.000
36	Δήμος Πέγειας	5.000
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΤΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ		130.000

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

